

Η Απάτη στην Υγεία

Η υγεία είναι ένα δημόσιο αγαθό με την έννοια που έχει προσδώσει σε αυτό τον όρο ο γνωστός οικονομολόγος Πολ Σάμουελσον. Η εξασφάλιση αυτής της παροχής σε όλους, ανεξαρτήτως εισοδήματος και πλούτου, έχει δημιουργήσει ένα σύμπλεγμα φορέων και αρμοδιοτήτων που αποτελούν τους βασικούς συντελεστές του κλάδου της παροχής υπηρεσιών υγείας. Το πλέγμα αυτό περιλαμβάνει πρώτα και κύρια τον πελάτη (ασθενή), τους ανθρώπους της παροχής (στελέχη υπηρεσιών υγείας, γιατροί, νοσοκόμοι, τεχνικό προσωπικό κ.λπ.), τα διάφορα επίπεδα κυβέρνησης (κεντρική, περιφερειακή, τοπική), τους διάφορους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς (εκκλησία, φιλανθρωπικά ιδρύματα, επαγγελματικών ενώσεων, κ.λπ.), ασφαλιστικά ταμεία (δημόσια και ιδιωτικά), και τέλος ιδιωτικές εταιρείες (ιδιωτικά νοσοκομεία, φαρμακευτικές εταιρείες, ασφαλιστικές εταιρείες, κ.λπ.). Με όλους αυτούς εμπλεκόμενους και με δεδομένο ότι το κόστος υγείας δεν το επωμίζεται πάντοτε κατά 100% ο τελικός αποδέκτης του συστήματος, υπάρχει μεγάλο περιθώριο απάτης. Συνεπώς απαιτείται οικονομικός έλεγχος όλου αυτού του πλέγματος των υπηρεσιών υγείας. Η ελεγκτική (audit) είναι επιστήμη. Και ως τέτοια έχει αρχές και κανόνες.

Αυτές οι αρχές και οι κανόνες παρουσιάζονται σε ένα πολύ σημαντικό εγχειρίδιο για την απάτη στον χώρο της υγείας (βλέπε Rebecca S. Busch. *Healthcare Fraud: Auditing and Detection Guide*. New Jersey, USA: John Wiley & Sons, Inc). Η έκδοση του 2012 είναι η δεύτερη και κατά πολύ πιο διευρυμένη από την πρώτη έκδοση του 2008. Αυτό εξηγείται και στον πρόλογο του βιβλίου από την συγγραφέα. Όπως εξηγεί η συγγραφέας, η οποία ξεκίνησε την καριέρα της ως νοσοκόμα, στην πρώτη έκδοση χρησιμοποιήθηκε ο όρος Εύρος Φροντίδας Υγείας - ΕΦΥ (Healthcare Continuum-HCC) για να περιγράψει τους βασικούς συντελεστές (τους αποκαλεί παίκτες) του κλάδου υγείας. Αυτοί ήταν οι ασθενείς, οι πάροχοι, τα ταμεία (δηλαδή αυτοί που πληρώνουν το λογαριασμό), ο εργοδότης που προσφέρει στον απασχολούμενο ιδιωτική ή δημόσια ασφάλεια υγείας, οι διάφοροι προμηθευτές και πάροχοι ανεξάρτητων υπηρεσιών υγείας, η κυβέρνηση και το οργανωμένο έγκλημα. Στην νέα έκδοση αυτό το ΕΦΥ αποτελεί μόνο ένα από τα έξι ΕΦΥ που εξετάζονται στο βιβλίο. Πάντως, αυτό αποκαλείται το πρωτεύων ΕΦΥ (P-HCC). Τα άλλα πέντε που εξετάζονται είναι το δευτερευόντων φορέων που αποτελούν σημείο αναφοράς (benchmarks), των πληροφορικών συστημάτων, της εκτίμησης ζημιών, της διαφάνειας και των κανόνων.

Το βιβλίο οργανώνεται σε 24 κεφάλαια. Το πρώτο και το τελευταίο κεφάλαιο εισάγουν το αντικείμενο και δίδουν τα συμπεράσματα του βιβλίου αντίστοιχα. Τα άλλα κεφάλαια εξετάζουν τις έξι κατηγορίες του ΕΦΥ. Το βιβλίο αποτελεί εγχειρίδιο-οδηγό για όλους εκείνους που θέλουν να ασχοληθούν με την απάτη στο χώρο της υγείας. Ο χώρος της υγείας έχει πολλές "δυνατότητες" απάτης και αυτή μπορεί να προέρχεται από όλους τους εμπλεκόμενους (ασθενείς, προσωπικό, ασφαλιστές, κ.λπ.), αλλά και από το οργανωμένο έγκλημα. Η ανελαστική ζήτηση των υπηρεσιών υγείας το καθιστά ως μία από τις πιο προσοδοφόρες δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος. Αν σκεφτεί κανείς το παγκόσμιο εμπόριο οργάνων φθάνει για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της απάτης και της κατάχρησης που ελκύει ο χώρος της υγείας. Στην Ελλάδα το φακελάκι είναι σταγόνα στον ωκεανό μπροστά στις απάτες που γίνονται σε άλλες χώρες, όπως στις ΗΠΑ. Δυστυχώς, και

στη χώρα μας οι πολλές σταγόνες έχουν δημιουργήσει ποτάμι που πλέον υπονομεύει την βιωσιμότητα του συστήματος.

Σύμφωνα με την συγγραφέα στις ΗΠΑ το 25% των δαπανών υγείας είναι αποτέλεσμα απάτης. Η απάτη στον τομέα της υγείας περιλαμβάνει ένα από τα ακόλουθα:

- Ψεύτικες απαιτήσεις από τα ασφαλιστικά ταμεία.
- Εξαπάτηση σε ό,τι αφορά φθηνότερες εναλλακτικές
- Συγκάλυψη απάτης
- Μη πραγματική παρουσίαση του κόστους μιας υπηρεσίας υγείας
- Μη πραγματική παροχή της δηλωμένης υπηρεσίας υγείας.

Όπως, πολύ σωστά αναφέρει η απάτη στο χώρο της υγείας είναι ένα διεθνές και συνεχώς αυξανόμενο φαινόμενο. Εκτός των ΗΠΑ, αναφέρει παραδείγματα από την Γαλλία, την Αγγλία, την Ιαπωνία, Ελβετία, Νότια Αφρική, και Αυστραλία. Οι δε απατεώνες καλύπτουν όλο το φάσμα των συμμετεχόντων και μη στον χώρο της υγείας. Η συγγραφέας τους προσδιόρισε ως εξής:

- Οι πάροχοι υπηρεσιών υγείας
- Οι ασφαλισμένοι
- Ιδιώτες, ντόπιοι και αλλοδαποί
- Εργαζόμενοι του χώρου ασφάλειας που εγκρίνουν δαπάνες νοσηλείας στους εαυτούς τους και τους φίλους των.
- Κυκλώματα απατεώνων και εγκληματικών οργανώσεων.
- Τρίτα πρόσωπα ως προς το χώρο της υγείας που στήνουν σχήματα εξαπάτησης.
- Ταμεία κάλυψης, φορείς και προσωπικό του χώρου υγείας.
- Πωλητές και προμηθευτές του χώρου υγείας.

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι άτομα που σχεδιάζουν και εκτελούν τις απάτες. Η συγγραφέας επιχειρηματολογεί ότι τα άτομα αυτά πάσχουν, συνήθως, από αντικοινωνική διαταραχή της προσωπικότητας. Στις ΗΠΑ το 14,8% του πληθυσμού (72 εκατομμύρια άνθρωποι) έχουν διαταραχή προσωπικότητας σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας των ΗΠΑ. Οι πιο επαχθείς δεν έχουν καν συνείδηση του κακού που δημιουργούν.

Η ελεγκτική και η εξιχνίαση της απάτης στο χώρο της υγείας έχει τους δικούς της κανόνες και περιλαμβάνει την άντληση πληροφοριών από εκεί που φαίνεται ότι έχουν θαφτεί για πάντα. Μάλιστα η Διεθνής Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης σε όλους του κλάδους έχει 40 χιλιάδες μέλη από 125 χώρες και προσφέρει υπηρεσίες εκπαίδευσης εξιχνίασης απάτης σε όλα του τα μέλη. Το βιβλίο αυτό είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την εκπαίδευση όλων εκείνων που θέλουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με την εξιχνίαση και κυρίως την πρόληψη της απάτης στο χώρο της υγείας. Έχει γραφτεί από μία συγγραφέα που έχει μακρά εμπειρία στο χώρο αυτό αφού από το 1991 δημιούργησε τη δική της επιχείρηση παροχή συμβουλών σε όλους όσους εμπλέκονται στη διαδικασία παραγωγής και κατανάλωσης υπηρεσιών υγείας. Τα κεφάλαια του βιβλίου εξετάζουν όλες τις πλευρές του θέματος της απάτης (πρόληψη, αποτροπή, διαπίστωση, επιστροφή χρημάτων, προστασία, εκπαίδευση και κατάρτιση) και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που τις δημιουργούν (ασθενείς, πάροχοι, ασφαλιστών, εργοδοτών, πωλητών και εγκληματιών. Ένα καθόλα χρήσιμο βιβλίο.